

Київський університет імені Бориса Грінченка

Факультет економіки та управління

Кафедра міжнародної економіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
О.Б. Жильцов
« » 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи економічних знань

(повна назва навчальної дисципліни за навчальним планом)

для студентів

спеціальності 061 Журналістика

освітнього рівня першого (бакалаврського)

освітньої програми 061.00.03 Видавнича справа та редагування

Київ – 2023

Розробники:

Жукова Юлія Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародної економіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Шлапак Алла Василівна, доктор економічних наук, професор кафедри міжнародної економіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:

Никонюк Катерина Олегівна, викладач кафедри міжнародної економіки Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки

Протокол від 1 вересня 2022 р. № 1.

Завідувач кафедри А.В. Шлапак
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми 061.00.03 Видавнича справа та редагування 01.09.2022 р.

Керівник освітньої програми В.І. Шпак

Робочу програму

01.09.2022 р.

Заступник директора/декана

перевірено

О.О. Казак

Пролонговано:

на 2023/2024 н.р. (Шлапак А.В.), “ 1 ” 09 2023 р., протокол № 11
(підпис)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “ _____ ” 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “ _____ ” 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “ _____ ” 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120	
Курс	2	
Семестр	3, 4	
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	42	
Модульний контроль	8	
Семестровий контроль	-	
Самостійна робота	40	
Форма семестрового контролю	Екзамен 30	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни - надання студентам цілісної логічно-послідовної системи економічних знань, вироблення у них сучасного економічного мислення і практичних навичок за основними напрямками економічної діяльності.

Головними завданнями навчальної дисципліни є:

- вивчення закономірностей розвитку економіки;
- набуття вмінь і навичок самостійного пошуку, засвоєння та застосування знань з економіки;
- розуміння системи закономірностей становлення економік; знання сучасних регіональних та глобальних проблем;
- засвоєння знань і методів економічного аналізу в процесі дослідження соціально-економічних процесів;
- набуття вмінь орієнтуватись в економічній інформації та її класифікації в процесі аналізу сучасних економічних проблем;
- орієнтація в сучасних підходах в процесі вирішення регіональних та глобальних економічних проблем;
- формування сучасного економічного мислення та світогляду здобувачів.

3. Результати навчання за дисципліною

Знати:

- сутність економічних явищ і процесів;
- економічний зміст відносин власності, розподілу, обміну і споживання матеріальних і духовних благ у суспільстві, суперечностей господарського розвитку, економічних потреб та інтересів;

- закономірностей функціонування соціально-економічних систем різних рівнів та сфер діяльності;
- показники розвитку національної економіки та економічної політики.

Уміти:

- давати наукове тлумачення особливостей формування і розвитку економіки України;
- здійснювати аналіз спрямованості господарської діяльності й економічного становища в окремих країнах і в Україні;
- орієнтуватися у глобальних проблемах економічного розвитку світогосподарських зв'язків, інтеграції України в систему міжнародного поділу праці;
- здійснювати пошук та аналіз необхідної інформації з різних джерел;
- аргументувати власну позицію в ході обговорення економічних проблем;
- приймати практичні рішення щодо оптимального застосування набутих знань під час виконання професійних обов'язків і особистих проблем.

Відповідність дисципліни **компетентностям** освітньої програми 061.00.03
Видавнича справа та редагування (нова редакція):

Загальні:

ЗК1 -Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК6 -Здатність до адаптації та дії в новій ситуації

Програмні результати навчання:

РН 1. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань

РН 6. Планувати свою діяльність та діяльність колективу з урахуванням цілей, обмежень та передбачуваних ризиків

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт						
	денна форма						
	усього	Аудиторні				самостійна	Семестровий контроль
лекції		семінари	практичні	модульні			
Змістовий модуль 1.							
Змістовий модуль 1. Мікроекономіка							
Тема 1. Ринок та механізм ринкового саморегулювання. Структура та інфраструктура ринку	8	2	2			4	
Тема 2. Підприємство як суб'єкт економічної діяльності. Витрати та прибуток.	6	2	2			2	
Тема 3. Ринки праці, землі, капіталу	6	2	2			2	
Модульна контрольна робота	2				2		
Разом	22	6	6		2	8	
Змістовий модуль 2. Макроекономіка							
Тема 4. Типи економічних систем. Необхідність, концепції та форми державного регулювання економіки	8	2	2			4	
Тема 5. ВВП, ВВП та інші макроекономічні показники обсягів національного виробництва	10	2	2			6	
Тема 6. Макроекономічна нестабільність: інфляція, безробіття, економічні цикли	8	2	2			4	
Тема 7. Механізм та важелі грошово-кредитної та бюджетно-податкової політики	10	2	2			6	
Модульна контрольна робота	2				2		
Разом	38	8	8		2	20	
Змістовий модуль 3. Мегаекономіка							
Тема 8. Світова економіка та глобальні проблеми	6	2	2			2	
Тема 9. Міжнародні інтеграційні процеси. Міжнародні організації в сучасному світі	6	2				4	
Модульна контрольна робота	2				2		
Разом	14	4	2		2	6	
Змістовий модуль 4. Основи підприємництва							
Тема 10. Сутність підприємництва. Державне регулювання та оподаткування підприємництва	14	2	2			2	
Тема 11. Маркетинг та менеджмент у бізнесі. Ризики у бізнесі		2	2			4	
Модульна контрольна робота	2				2		
Разом	16	4	4		2	6	
Екзамен	30						30
Усього	120	22	20		8	40	30

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Мікроекономіка

Тема 1. Ринок та механізм ринкового саморегулювання. Структура та інфраструктура ринку

Основні принципи ринкової економіки: приватна власність; свобода підприємництва і вибору; особистий інтерес; конкуренція; обмежена економічна роль держави. Основні види ринків.

Попит і пропозиція як важливіші елементи ринку. Поняття попиту. Платоспроможний попит. Фактори які впливають на попит. Попит і ціна. Залежність попиту від нецінових факторів: доходів споживачів, цін на товари-замінники, супутні товари, споживацьких смаків. Зміни у попиті та зміни попиту.

Поняття пропозиції. Закон пропозиції. Фактори, які впливають на пропозицію: ціни на ресурси, нові технології, ціни на альтернативну продукцію, податки і субсидії держави та ін.

Ринковий механізм збалансування попиту і пропозиції. Рівноважна ціна. Відхилення від рівноважної ціни і дисбаланс ринку. Поняття загальної економічної рівноваги.

Вплив цінових та нецінових факторів на зміну параметрів ринкової рівноваги.

Структура та інфраструктура ринку

Тема 2. Підприємство як суб'єкт економічної діяльності. Витрати та прибуток.

Підприємство - первинна ланка народного господарства. Правові основи функціонування підприємств в Україні. Класифікація підприємств за такими ознаками: мета і характер діяльності; форма власності майна; належність капіталу; правовий статус і форма господарювання; галузево-функціональний вид діяльності; технологічна (територіальна) цілісність та ступінь підпорядкування; розміри та чисельність працівників.

Поняття виробничих ресурсів та виробничих фондів. Суть та склад основних фондів, оборотних засобів, нематеріальних активів, їх роль в діяльності підприємства. Фізичний та моральний знос основних фондів. Амортизація.

Витрати виробництва. Сукупні, постійні і змінні витрати. Середні витрати. Особливості динаміки середніх постійних і середніх змінних витрат. Поняття граничних витрат.

Ефект зростання масштабів виробництва та фактори, що йому сприяють: спеціалізація, розподіл праці, технічна економія, неділимість виробництва та ін. Втрати від масштабів виробництва. Постійна віддача від масштабів.

Поняття точок беззбитковості. Аналіз сукупних та граничних величин при визначенні оптимального обсягу виробництва. Розрахунковий прибуток.

Граничний доход. Граничний прибуток. Основне правило максимізації прибутку для товарного ринку (визначення фірмою пропозиції товару).

Поняття альтернативних витрат. Економічний прибуток. Рентабельність. Сутність і призначення системи оподаткування підприємства. Функції податків. Класифікація податків: загальнодержавні та місцеві, прямі та непрямі. Ставки оподаткування та особливості сплати податків

Тема 3. Ринки праці, землі, капіталу

Загальна характеристика і особливості ринку виробничих ресурсів. Формування попиту на фактори виробництва. Похідний характер попиту на ресурси.

Особливості ціноутворення на ринках ресурсів. Криві попиту на ресурси.

Ринок робочої сили: загальна характеристика. Попит фірми на робочу силу. Крива попиту на робочу силу в галузі. Пропозиції робочої сили (звичайна та обернена криві пропозиції). Форми та системи заробітної плати.

Чотири моделі ринку праці. Визначення ціни праці в умовах досконало конкурентного ринку праці. Поняття монополії. Дискримінація в оплаті. Роль профспілок на ринку праці. Засоби, які використовують профспілки для підвищення рівня заробітної плати: стимулювання підвищення попиту та обмеження пропозиції. Модель двосторонньої монополії на ринку праці.

Поняття ринку капіталу. Види капітальних активів. Цінні папери: боргові та дольові. Кредит.

Процентний дохід на капітал. Ціна позичкового капіталу. Рівноважна норма проценту.

Поняття дисконтування. Дисконтований дохід. Визначення доцільності інвестування ресурсів шляхом дисконтування капіталу і доходу.

Ринок природних ресурсів. Абсолютна рента. Диференційна рента (перша і друга). Монопольна рента. Орендна плата. Крива попиту і пропозиції природних ресурсів. Фіксований характер пропозиції. Рівноважна ринкова ціна земельної ділянки. Особливості підприємництва в аграрній сфері.

Змістовий модуль 2. Макроекономіка

Тема 4. Типи економічних систем. Необхідність, концепції та форми державного регулювання економіки

Економічна система як об'єкт макроекономіки: поняття економічної системи.

Використання ресурсів економічної системи. Кругообіг ресурсів економічної системи, перетворення витрат у доходи. Модель круговороту ресурсів і продуктів економічної системи.

Межі ринку та необхідність державного регулювання економічних процесів. Ринковий та бюджетний сектори економіки: функції та роль. Сфери та завдання державної економічної політики. Основні напрями втручання держави в економіку: створення правової бази економіки; виробництво суспільних благ; мінімізація трансакційних витрат; компенсація екстерналій; макроекономічна стабілізація; перерозподіл доходів. Межі державного втручання в економіку.

Методи державного регулювання економіки.

Традиційна, командно-адміністративна, ринкова та змішана економічна система. Поняття перехідної економіки. Поняття соціального партнерства у змішаній економіці.

Концепції державного регулювання: лібералізм та дирижизм та особливості їх застосування.

Національні моделі державного регулювання: американська, японська, шведська, німецька.

Теоретичні моделі державного регулювання: класична модель, кейнсіанська модель, монетаристська модель.

Тема 5. ВВП, ВВП та інші макроекономічні показники обсягів національного виробництва

Поняття та принципи побудови системи національних рахунків (СНР). Валовий національний продукт (ВВП) – основний показник СНР. Особливості обчислення ВВП: поняття кінцевого та проміжного споживання, вимір у поточних цінах за рік, національна приналежність виробників.

Методи обчислення ВВП: обчислення ВВП за доходами та за витратами.

Поняття номінального і реального ВВП. Індекс цін споживчих товарів, індекс цін інвестиційних товарів, індекс цін промислових товарів. Дефлятор ВВП. Аналіз динаміки реального ВВП.

Показники, що розраховуються на основі ВВП. Валовий внутрішній продукт (ВВП). Відмінність між ВВП та ВВП, економічні наслідки значної розбіжності між ВВП та ВВП. Чистий національний продукт (ЧНП), національний доход (НД), особистий доход (ОД), використовуваний доход (ВД).

ВВП та економічний добробут: ВВП на душу населення. Недоліки ВВП як показника розвитку економіки: нерівномірність розподілу ВВП, екологічні проблеми, якість продукції. Міжнародні групування країн за рівнем ВВП на душу населення, галузевою структурою (первинні, вторинні, третинні галузі) та ін співставлення. Індекс розвитку людини.

Тема 6. Макроекономічна нестабільність: інфляція, безробіття, економічні цикли

Циклічність як закономірність розвитку економіки. Суть економічного циклу та його фазова структура. Динаміка обсягів виробництва, цін, зайнятості та процентної ставки у періоди піку, спаду, депресії та поживлення. Види економічних циклів. Антициклічне регулювання економіки.

Поняття безробіття. Фрикційне, структурне, сезонне та циклічне безробіття. Приховане безробіття. Поняття робочої сили, визначення рівня безробіття. Природний рівень безробіття.

Соціально-економічні наслідки безробіття. Потенційний рівень ВВП. Відставання ВВП та закон Оукена.

Інфляція як форма прояву і причина макроекономічної нестабільності. Вимірювання інфляції. Помірна (повзуча), галопуюча та гіперінфляція.

Надлишкова емісія, структурні диспропорції економіки та спад виробництва - основні причини інфляції. Інфляція попиту та інфляція витрат. Стагфляція. Взаємозв'язок інфляції та безробіття, крива Філіпса. Економічні наслідки інфляції.

Тема 7. Механізм та важелі грошово-кредитної та бюджетно-податкової політики

Сутність бюджету. Видатки та доходи бюджету, їх структура. Бюджетний дефіцит та державний борг, їх наслідки, способи подолання. Монетизація дефіциту та ефект витіснення

Суть податків. Функції податків та принципи побудови податкової системи: обов'язковість, загальність, стабільність, справедливість. Прямі і непрямі податки.

Податки як інструмент державного регулювання макроекономічних процесів: податкова експансія та податкова рестрикція. Мультиплікатор податків. Мультиплікатор державних закупівель. Мультиплікатор державних трансфертів

Дискреційна та не дискреційна фіскальна політика. Вбудовані стабілізатори. Критична межа податкової ставки. Крива Лаффера.

Суть та функції грошей. Грошові агрегати.

Пропозиція грошей. Пропорційність між грошовою базою та пропозицією грошей. Резервування. Грошовий мультиплікатор.

Попит на гроші та його структура. Рівновага на грошовому ринку.

Банківська система країни. Центральний банк та його функції.

Цілі грошово-кредитної політики. Інструменти грошово-кредитної політики: операції на відкритому ринку, зміна облікової ставки та норми обов'язкових резервів.

Змістовий модуль 3. Мегаекономіка

Тема 8. Світова економіка та глобальні проблеми

Сутність світової економіки. Основні тенденції розвитку світового ринку. Інтернаціоналізація виробництва та капіталу. Глобалізація економічних відносин.

Основні форми світових економічних відносин: міжнародна торгівля, міграція капіталів і робочої сили, міжнаціональна кооперація виробництва, науково-технічний обмін, валютно-кредитні відносини. Міжнародний поділ праці, його основні чинники та сучасна специфіка. Напрями потоків ресурсів та товарів у світовій економіці.

Теорії міжнародної торгівлі. Принципи абсолютних та порівняльних переваг. Важелі та методи регулювання міжнародної торгівлі. Сучасні тенденції розвитку міжнародної торгівлі. Протекціонізм і вільна торгівля.

Суть та форми прояву глобалізації. Причини та ознаки глобалізації. Наслідки глобалізації.

Класифікація та причини виникнення глобальних проблем. Шляхи розв'язання глобальних проблем.

Тема 9. Міжнародні інтеграційні процеси. Міжнародні організації в сучасному світі

Міжнародні організації: суть та види. Міжнародні економічні організації – Економічна і Соціальна рада ООН, Організація світової торгівлі (СОТ), Організація країн-експортерів нафти (ОПЕК), Світовий банк, інші організації – та їх роль у світовій економіці. Економічна інтеграція країн: форми та глибина. Інтеграція економіки України у глобальну економіку.

Змістовий модуль 4. Основи підприємництва

Тема 10. Сутність підприємництва. Державне регулювання та оподаткування підприємництва

Суть, спільне та відмінне у поняттях «підприємництво» та «бізнес». Підприємницький, державний та споживчий бізнес.

Принципи та функції підприємництва. Характерні риси підприємництва як типу господарської поведінки.

Закон України «Про підприємництво». Суб'єкти та обмеження підприємницької діяльності. Права та обов'язки підприємця. Ліцензування підприємницької діяльності.

Складові внутрішнього та зовнішнього підприємницького середовища.

Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань. Суб'єкти державної реєстрації.

Порядок та термін державної реєстрації індивідуальних підприємців.

Суть та види документів дозвільного характеру. Мінімальний набір дозволів для будь-якої діяльності.

Ліцензування підприємницької діяльності. Ліцензійні умови та ліцензія. Види господарської діяльності, які підлягають ліцензуванню.

Перевірки діяльності підприємця. Види перевірок.

Системи оподаткування в Україні для господарюючих суб'єктів.

Суть спрощеної системи оподаткування. Групи платників єдиного податку.

Обмеження у спрощеній системі оподаткування, її переваги та недоліки.

Характеристика загальної системи оподаткування, її переваги та недоліки.

Тема 11. Маркетинг та менеджмент у бізнесі. Ризики у бізнесі

Суть та цілі маркетингу. Маркетингові функції. Сучасні концепції маркетингу.

Типові підходи до побудови системи маркетингу у власному бізнесі, їх переваги та недоліки. Контент-маркетинг.

Суть та функції менеджменту. Сфери менеджменту власного бізнесу.

Методи та принципи успішного менеджменту.

Суть та класифікації ризиків. Визначення ризику у бізнесі.

Складові системи ризик-менеджменту. Етапи, методи та інструменти ризик-менеджменту.

Керування ризиками в бізнесі. Оцінка ризиків.

Страховання від втрат у бізнесі. Страховання комерційних ризиків.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
			Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість
1	Відвідування лекцій	1	3	3	4	4	2	2	2	2
2	Відвідування семінарських занять	1	3	3	4	4	1	1	2	2

3	Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	4	20	2	10	2	10
4	Робота на семінарських заняттях	10	3	30	4	40	1	10	2	20
5	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом				76		93		48		59
Розрахунок коефіцієнта		276:60=4,6								
Екзамен		40								
Загалом		100								

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
1	Тема 1. Ринок та механізм ринкового саморегулювання. Структура та інфраструктура ринку	4	5
2	Тема 2. Підприємство як суб'єкт економічної діяльності. Витрати та прибуток.	2	5
3	Тема 3. Ринки праці, землі, капіталу	2	5
4	Тема 4. Типи економічних систем. Необхідність, концепції та форми державного регулювання економіки	4	5
5	Тема 5. ВВП, ВВП та інші макроекономічні показники обсягів національного виробництва	6	5
6	Тема 6. Макроекономічна нестабільність: інфляція, безробіття, економічні цикли	4	5
7	Тема 7. Механізм та важелі грошово-кредитної та бюджетно-податкової політики	6	5
8	Тема 8. Світова економіка та глобальні проблеми	2	5
9	Тема 9. Міжнародні інтеграційні процеси. Міжнародні організації в сучасному світі	4	5
10	Тема 10. Сутність підприємництва. Державне регулювання та оподаткування підприємництва	2	5
11	Тема 11. Маркетинг та менеджмент у бізнесі. Ризики у бізнесі	4	5
Разом		40	55

Форма подання результатів: надсилання файлу з відповіддю у ЕНК.

Критерії оцінювання:

Максимальна оцінка - 5 балів виставляється якщо завдання виконано повністю, вірно, структуровано, наведено необхідні пояснення, розрахунки (для задач) виконані вірно.

Бали знижуються, якщо у невірні або відсутні базові положення завдання (мінус 1-2-3 бали в залежності від завдання), якщо завдання не виконано - 0 балів.

Термін здачі: відповідь на практичному занятті з відповідної теми, якщо заняття проводиться аудиторно, або термін, вказаний викладачем, якщо заняття дистанційне.

6.3. **Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.**

Поточний контроль за результатами виконання контрольних (модульних) робіт передбачає оцінювання теоретичних знань та практичних умінь і навичок, які студент набув після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля з дисципліни.

Модулі	Теми дисципліни	Форма контролю	Максимальна сума балів
I	Теми 1, 2, 3 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
II	Теми 4, 5, 6, 7 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
III	Теми 8, 9 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
IV	Тема 10, 11 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів

Модульні контрольні роботи проводяться дистанційно (онлайн в ЕНК в середовищі Moodle).

Сума балів, накопичених студентом за виконання модульних контрольних робіт свідчить про ступінь оволодіння ним програмою навчальної дисципліни на конкретному етапі її вивчення.

Критерії оцінювання модульного контролю з дисципліни наступні:

20-25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, тестових та практичних завдань.

15-20 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

10-15 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

1-10 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

6.4. **Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.**

Семестровий контроль – екзамен. Екзамен проводиться у дистанційній формі (онлайн в середовищі Moodle) і включає 40 тестів.

Тести розподілені наступним чином: Теми 1, 2, 3, 5, 7, 8 та 9 - по 4 тести; всі інші: тема 4, 6, 10, 11 - по 3 тести.

Кожен тест оцінюється у 1 бал максимально, тому за 40 тестових завдань студент може одержати максимально 40 балів.

При тестуванні он-лайн оцінка обраховується:

- для тестів, які передбачають одну правильну відповідь (формату «один з багатьох» та «так або ні») **1 бал** виставляється, якщо відповідь правильна, у протилежному випадку виставляється оцінка **0 балів**;

- за тест, який передбачає декілька правильних відповідей (формат «декілька з багатьох», «відповідність») оцінка розраховується на **пропорційній основі**. Якщо, наприклад, в тесті передбачено дві правильні відповіді, то 1 бал виставляється, якщо студент навів обидві правильні відповіді, якщо одну правильну і одну неправильну – то оцінка за тест 0,5 балів, якщо ж обидві відповіді студента неправильні – тест оцінюється у 0 балів). Аналогічно для 3 відповідей – кожна оцінюється у 0,33 бали і помилки враховуються відповідно.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

1. Розкрийте поняття попиту та обсягу попиту, роз'ясніть різницю між ними за допомогою графічного аналізу. Сформулюйте закон попиту та поясніть його дію на прикладах.
2. Назвіть цінові та нецінові фактори, які впливають на попит. Роз'ясніть різницю у їх впливі за допомогою графічного аналізу.
3. Розкрийте залежність попиту від нецінових факторів, наведіть відповідні приклади та проілюструйте графічно.
4. Розкрийте поняття пропозиції та обсягу пропозиції, роз'ясніть різницю між ними за допомогою графічного аналізу. Сформулюйте закон пропозиції та поясніть його дію на прикладах.
5. Розкрийте залежність пропозиції від нецінових факторів, наведіть відповідні приклади та проілюструйте графічно.
6. Назвіть цінові та нецінові фактори які впливають на пропозицію. Роз'ясніть різницю у їх впливі за допомогою графічного аналізу.
7. Розкрийте класифікації підприємств за різними ознаками
8. Розкрийте поняття витрат виробництва. Охарактеризуйте формалізовано та за допомогою графічного аналізу сукупні, постійні і змінні витрати.
9. Назвіть основні види витрат виробництва, наведіть формули їх розрахунку та роз'ясніть їх.
10. Розкрийте суть та види середніх витрат, охарактеризуйте особливості їх динаміки за допомогою графічного аналізу.
11. Охарактеризуйте позитивний ефект зростання масштабів виробництва, назвіть та поясніть фактори, що йому сприяють.
12. Наведіть та розкрийте двокрокову процедуру визначення фірмою оптимального обсягу виробництва.
13. Розкрийте суть аналізу сукупних та граничних величин при визначенні оптимального обсягу виробництва фірми.

14. Розкрийте поняття та склад альтернативних витрат. Охарактеризуйте економічний прибуток; поясніть, які значення він може приймати.
15. Визначте та порівняйте поняття «прибуток» і «економічний прибуток». Наведіть формулу і поясніть суть рентабельності.
16. Назвіть та охарактеризуйте моделі ринку праці, особливості заробітної плати та зайнятості на кожному з них.
17. Розкрийте поняття капіталу та структуру ринку капіталу.
18. Охарактеризуйте процентний дохід як ціну позичкового капіталу.
19. Наведіть типи пропозиції капіталу та розкрийте їх особливості.
20. Охарактеризуйте типи процентів за способом нарахування. Наведіть відповідні формули та роз'ясніть їх.
21. Розкрийте поняття та механізм дисконтування. Наведіть формули розрахунку чистої приведеної вартості та роз'ясніть їх.
22. Охарактеризуйте процедуру визначення доцільності інвестування ресурсів шляхом дисконтування капіталу і доходу. Наведіть відповідні формули та роз'ясніть їх.
23. Охарактеризуйте ринок природних ресурсів.
24. Розкрийте поняття ренти. Охарактеризуйте основні види ренти.
25. Охарактеризуйте ціну землі як капіталізовану ренту. Наведіть відповідну формулу та роз'ясніть її.
26. Охарактеризуйте криві попиту і пропозиції природних ресурсів. За допомогою графічного аналізу визначте рівноважну ринкову ціну земельної ділянки.
27. Наведіть визначення ВВП та ВНП, поясніть різницю між ними. Назвіть показники, що не включаються до ВВП.
28. Наведіть визначення валового національного продукту та розкрийте методи його розрахунку.
29. Розкрийте похідні валового національного продукту та методи їх розрахунку.
30. Визначте номінальний і реальний валовий національний продукт, дефлятор ВВП, наведіть формули.
31. Розкрийте поняття економічної системи як об'єкта макроекономіки. Охарактеризуйте основні типи економічних систем.
32. Назвіть вади ринку та обґрунтуйте необхідність державного регулювання економіки.
33. Розкрийте цілі та функції державного регулювання економіки.
34. Розкрийте базові положення класичної моделі макроекономічної рівноваги та повної зайнятості ресурсів.
35. Розкрийте базові положення кейнсіанської моделі макроекономічної рівноваги та повної зайнятості ресурсів.
36. Розкрийте суть економічного циклу та його фазову структуру. Охарактеризуйте динаміку обсягів виробництва, цін, зайнятості та процентної ставки у різних фазах циклу.
37. Охарактеризуйте інфляцію: сутність, вимірювання та причини.

38. Охарактеризуйте інфляцію: сутність, види та вплив на динаміку національного виробництва.
39. Охарактеризуйте безробіття як макроекономічну проблему. Назвіть основні типи безробіття та розкрийте поняття «природний рівень безробіття».
40. Охарактеризуйте безробіття як макроекономічну проблему. Розкрийте форми та рівень безробіття, сформулюйте закон Оукена.
41. Охарактеризуйте типи податкових систем. Зобразіть графічно криву Лаффера, поясніть поняття «критична межа оподаткування».
42. Розкрийте механізм впливу податків на макроекономічні процеси. Наведіть суть та формулу податкового мультиплікатора, роз'ясніть її.
43. Назвіть інструменти та розкрийте механізм стимулюючої та стримуючої бюджетно-податкової політики.
44. Розкрийте способи фінансування дефіциту державного бюджету, їх переваги та недоліки.
45. Розкрийте суть грошової бази та грошової маси. Поясніть суть і значення, наведіть формули коефіцієнта депонування та норми резервування, роз'ясніть їх.
46. Охарактеризуйте та проілюструйте графічно складові попиту на гроші, їх особливості та чинники
47. Розкрийте механізм створення грошей системою комерційних банків. Наведіть формулу простого депозитного мультиплікатора та роз'ясніть її
48. Охарактеризуйте суть, цілі та види монетарної політики.
49. Назвіть основні інструменти монетарної політики та поясніть механізм їх впливу.
50. Назвіть та охарактеризуйте форми світових економічних відносин.
51. Охарактеризуйте тенденції розвитку світового господарства.
52. Охарактеризуйте сутність протекціоністської торговельної політики, її інструменти та наслідки.
53. Розкрийте суть, форми прояву та наслідки глобалізації.
54. Назвіть основні види глобальних проблем та шляхи їх розв'язання.
55. Розкрийте значення та форми економічної інтеграції країн
56. Розкрийте суть та назвіть види Міжнародних організацій на наведіть приклади.
57. Охарактеризуйте суть підприємництва. Назвіть принципи та функції підприємництва.
58. Назвіть суб'єктів та обмеження підприємницької діяльності згідно Закону України «Про підприємництво».
59. Розкрийте суть ліцензування підприємницької діяльності. Наведіть види діяльності, які підлягають ліцензуванню.
60. Наведіть порядок та термін державної реєстрації фізичних осіб-підприємців.
61. Назвіть види документів дозвільного характеру.
62. Назвіть основні види перевірок діяльності підприємця.

63. Назвіть та охарактеризуйте системи оподаткування господарюючих суб'єктів в Україні.
64. Розкрийте суть спрощеної системи оподаткування. Назвіть групи платників єдиного податку.
65. Наведіть обмеження у спрощеній системі оподаткування, її переваги та недоліки.
66. Охарактеризуйте загальну систему оподаткування, її переваги та недоліки.
67. Розкрийте суть та цілі маркетингу. Назвіть маркетингові функції.
68. Наведіть та надайте коротку характеристику сучасних концепцій маркетингу.
69. Розкрийте суть та функції менеджменту.
70. Наведіть методи та принципи успішного менеджменту.
71. Наведіть суть та класифікації ризиків.
72. Назвіть та охарактеризуйте складові системи ризик-менеджменту.
73. Наведіть інструменти ризик-менеджменту.
74. Охарактеризуйте суть та наведіть методи оцінки ризиків.

Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
A	100-90
B	82-89
C	75-81
D	69-74
E	60-68
FX	35-59
F	0-34

7. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 120 год., лекції – 22 год., семінари – 20 год., самостійна робота – 40 год., модульний контроль – 8 год., екзамен - 30 год.

Модулі	Модуль 1			Модуль 2				Модуль 3		Модуль 4	
Назва модуля	Мікроекономіка			Макроекономіка				Мегаекономіка		Основи підприємництва	
Балів за модуль	76			93				48		59	
Теми лекцій	Тема 1. Ринок та механізм ринкового саморегулювання. Структура та інфраструктура ринку 1 б	Тема 2. Підприємство як суб'єкт економічної діяльності. Витрати та прибуток 1 б.	Тема 3. Ринки праці, землі, капіталу 1 б	Тема 4. Типи економічних систем. Необхідність, концепції та форми державного регулювання економіки 1 б	Тема 5. ВВП, ВВП та інші макроекономічні показники обсягів національного виробництва 1 б	Тема 6. Макроекономічна нестабільність: інфляція, безробіття, економічні цикли 1 б	Тема 7. Механізм та важелі грошово-кредитної та бюджетно-податкової політики 1 б	Тема 8. Світова економіка та глобальні проблеми 1 б	Тема 9. Міжнародні інтеграційні процеси. Міжнародні організації в сучасному світі 1 б	Тема 10. Сутність підприємництва. Державне регулювання та оподаткування підприємництва 1 б	Тема 11. Маркетинг та менеджмент у бізнесі. Ризики у бізнесі 1 б
Теми семінарських занять	Тема 1. Ринок та механізм ринкового саморегулювання. Структура та інфраструктура ринку 1 б	Тема 2. Підприємство як суб'єкт економічної діяльності. Витрати та прибуток 1 б.	Тема 3. Ринки праці, землі, капіталу 1 б	Тема 4. Типи економічних систем. Необхідність, концепції та форми державного регулювання економіки 1 б	Тема 5. ВВП, ВВП та інші макроекономічні показники обсягів національного виробництва 1 б	Тема 6. Макроекономічна нестабільність: інфляція, безробіття, економічні цикли 1 б	Тема 7. Механізм та важелі грошово-кредитної та бюджетно-податкової політики 1 б	Тема 8. Світова економіка та глобальні проблеми 1 б	Тема 10. Сутність підприємництва. Державне регулювання та оподаткування підприємництва 1 б	Тема 11. Маркетинг та менеджмент у бізнесі. Ризики у бізнесі 1 б	
Самостійна робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			Модульна контрольна робота 2 (25 балів)				Модульна контрольна робота 3 (25 балів)		Модульна контрольна робота 4 (25 балів)	
Сума за семестр	276:60=4,6										
Підсумковий контроль	Екзамен - 40										
Загалом	100										

Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Гаєвська Л. М., Марченко О. І. Підприємницька діяльність: підручник. Ірпінь: Ун-т ДФС України, 2019. 499 с.
2. Галушка З.І., Поченчук Г.М. Економіка: теорія і практика. Підручник. Чернівці: Чернів. нац. ун-т, 2020. 232 с.
3. Економіка та організація підприємницької діяльності: навчальний посібник / за заг. ред. Сментини Н. В. Одеса, 2019. 320 с.
4. Економічна теорія: навч. посібник для студентів спеціальностей 051 Економіка, 071 Облік і оподаткування, 073 Менеджмент, 075 Маркетинг, 076 Підприємство, торгівля та біржова діяльність / за ред. С.І. Архієреєва. Харків: НТУ «ХПІ», 2020. 230 с.
5. Мацелюх Н.П. та ін. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка): навчальний посібник. Ірпінь, 2018. 298 с.
6. Основи економічної теорії: навч. посібник/ за ред. Архієреєва С.І. Харків, 2018. 120 с
7. Панчишин С., Островерх П., Грабінська І. Аналітична економіка. Макроекономіка і мікроекономіка. Підручник у 2 книгах. Львів: Априорі, 2019. 647 с
8. Соколов М., Горлач М., Гущенко В., Кримов М., Жилєнкова М. Економічна теорія: підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 532 с.

Додаткова

1. Білецька Л. В., Білецький О. В., Савич В.І. Економічна теорія: політекономія, мікроекономіка, макроекономіка: навчальний посібник для вузів. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 652 с.
2. Джеймс А. Ф. Стонер, Едвін Г. Долан. Вступ у бізнес. Київ, 2000. 751 с.
3. Доброва Н.В., Осипова М.М. Основи бізнесу: навчальний посібник. Одеса, 2018. 305 с.
4. Карпюк Г.І. Основи підприємництва. Навчальний посібник для здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти. 2021. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/2021/04/19/Osnovy%20pidpryyemnytstva.pdf>
5. Панчишин С. М. та ін. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: підручник. У 2 книгах. Київ: Знання, 2010. 437 с

Законодавство

1. Закон України «Про підприємства в Україні»
2. Закон України «Про господарські товариства».
3. Закон України «Про підприємництво».
4. Закон України «Про інвестиційну діяльність».
5. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств».
6. Закон України «Про оплату праці».

7. Закон України «Про охорону праці»
8. Закон України «Про авторське право та суміжні права».
9. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції».
10. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців та громадських формувань».
11. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності»
12. Закон України «Про перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності»
13. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»
14. Закон України «Про безпечність та якість харчових продуктів»
15. Закон України «Про захист населення від інфекційних хвороб»
16. Указ Президента №727/98 «Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва»
17. Закон України «Про технічні регламенти та процедури оцінки відповідності».
18. Закон України «Про захист прав споживачів»